

Yargıtay'ın Okul Müdürlerine İlişkin Verdiği Kararların İncelenmesi

Prof.Dr. Erdal TOPRAKÇI

Ege Üniversitesi-Türkiye
erdal.toprakci@ege.edu.tr

Şekibe TAŞ

Milli Eğitim Bakanlığı
sekibetas@gmail.com

Özet:

Bu araştırmada, eğitim kurumları ile ilgili davalardan okul müdürleri hakkında Yargıtay'a temyiz yoluyla taşınmış olanların kategoriler halinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışma grubunu 2009–2018 yılları arasında okul müdürleri ile ilgili temyiz yoluyla başvuru ve karara bağlanan Yargıtay davaları oluşturmaktadır. Çalışma, nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede araştırmanın problem ve alt problemlerinin niteliği gereği doküman incelemesi kullanılmıştır. Veri analizi betimsel analiz yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Belgelere internet üzerinden Yargıtay sitesi içerisinde yer alan UYAP Bilgi Bankası sistemine erişim sağlanarak alınmıştır. Yargıtay UYAP Bilgi Bankası içerisinde yer alan 3.785.695 karar içerisinde okul müdürleri ile ilgili yapılan sınırlama ile 365 karar incelenmiştir. Araştırmada, "Okul müdürleri ile ilgili karara bağlanan Yargıtay davalarının özellikleri nelerdir?" sorusuna cevap aranmıştır. Araştırmanın sonucunda, Yargıtay kararlarının çoğunun personel ile ilgili davalardan oluştuğu okul müdürleri ile ilgili açılan davaların ağırlıklı konusunun, görevin kötüye kullanılması olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonucunda, görevin kötüye kullanılması konusunda en fazla resmi belgede sahtecilik ve zimmet suçlamasıyla dava açıldığı görülmektedir. Ayrıca çocuğun cinsel istismarı, hakaret, tehdit, hırsızlık, kamu malına zarar verme, iftira, kasten öldürme, kasten yaralama, nitelikli dolandırıcılık, şiddet, taksirle öldürme ve taksirle yaralama gibi birçok konunun da dava olarak görüldüğü anlaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul yönetimi, Eğitim denetimi, Yargıtay, Okul müdürü

**E-Uluslararası Eğitim
Araştırmaları Dergisi,**
Cilt: 11, Sayı: 1, 2020, ss. 20-40

DOI: 10.19160/ijer.656003

Gönderim : xx.xx.xxxx
Revizyon1(Varsa): xx.xx.xxxx
Kabul : xx.xx.xxxx

Önerilen Atıf

Toprakçı, E. ve Taş, Ş. (2020). Yargıtay'ın Okul Müdürlerine İlişkin Verdiği Kararların İncelenmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 11, Sayı: 1, 2020, ss. 20-40, DOI: 10.19160/ijer.656003

GİRİŞ

“Toplum, ortak sınırlar üzerinde, ortak ruhla ve ortak hedeflere doğru çalıştıkları için bir arada duran ve birbirine tutunan insanların toplamıdır” (Dewey, 2008). Toplum, bilinçli bireylerden ve özellikle aralarında örgütlenme bağları ve karşılıklı görevleri bulunan, bir arada yaşayan ya da temel çıkarlarını sağlamak için işbirliği yapan kişilerden oluşur. Bir toplumun üyesi olma niteliği gösteren insanlar, topluma bağlı kalmakta ve toplumu yaşatmak için yükledikleri sorumluluğun gereklerini yerine getirebilmektedir (Gül, 2004; Akarsu, 2007; TDK, 2018). Her toplumda örgütlenme ve ilişkiler farklılık gösterse de toplumlar, temel düzeyde aynı normlar üzerine inşa edilmiştir. Bu temelin sarsılmaz bir bütünlük içinde devam edebilmesi toplumların oluşturduğu örgüt ve kurumların sağlıklı bir şekilde devam edebilmelerine bağlıdır. Toplumsal kurumlar toplumsal gereksinimlerinin belli bir parçası ile ilişkili olarak kurulur.

Toplumun temel gereksinimlerini karşılayan kurumlarından biri eğitimidir. Toprakçı (2008)’ya göre eğitim; çocuğun, bireysel özellikleri ve eldeki ortam, koşul ve olanaklar bağlamında başta kendisi, sonra içinde bulunduğu toplum/ulus ve en sonra dâhil olduğu evrensel yapının etkin bir üyesi haline getirilmesi sürecidir. Bu kurumlardan bir diğeri ise denetimdir. Denetim kurumu “Devlet” kavramında somutlaşır. Devleti işleten mekanizma olan hükümet bakanlıklar aracılığıyla yürüttükleri faaliyetlerini yine kendi bünyelerindeki denetim organlarıyla sağlarlarken ayrıca onları da denetleyen en alt kuruluşundan (mahkemeler) en üstüne olmak üzere Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay gibi organlar da vardır.

Denetimin temel amacı, var olanı ortaya koyup olması gerekenle karşılaştırmaktır. Bu niteliğiyle denetim, standartlara uygunluk arayışı olarak tanımlanabilir. Klasik yaklaşımlarda denetimin birincil işlevi, hata ve yolsuzlukların önlenmesi olarak değerlendirilir. Bir başka bakışa göre kalkınmanın, çağdaşlaşmanın, toplumsal refaha ulaşmanın vazgeçilmez bir halkası, ülkeyi geliştiren girişimlerin itici gücü, bir yerde kalkanıran unsurların birbiriyle pekişmesi ve kaynaşması için gerekli harçtır (Köse, 2007). Denetim her örgüt açısından zorunludur. Bu zorunluluk, örgütün kendi varlığını sürdürmeye kararlı oluşunun doğal bir sonucudur (Memduhoğlu, 2012). Denetim, kamu kurum ve kuruluşlarının eylem ve işlemlerinde sistemi ve vatandaş keyfilğe karşı koruyan en temel araçlardan biridir (Apan, 2011). Bu kurumlardan biri de eğitimidir ve onunda diğer kurumlar gibi denetlenmesi gerekir. Eğitim denetimi, eğitim örgütlerinin amaçlarının gerçekleşme derecesini saptamak, daha iyi sonuçlar elde edebilmek için önlem almak ve süreci geliştirmek çabalarının toplamıdır (Toprakçı ve Akçay, 2016). Türk eğitim sisteminde de denetim için çeşitli birimler kurulmuş ve işleri mevzuatça belirlenmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı teşkilat yapısı içerisinde denetime ve teftişe tabi olacak konular ile ilgili Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı bulunmaktadır. Yasal belgesine göre (Resmi Gazete, 2007) bu birim doğrudan bakana bağlı olup, bakan adına merkez örgütü birimlerinin, il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinin, ilk ve orta öğretim kurumlarının teftişini yapmaktadır. Bu teftişler yalnızca okul iş ve işleyişi ile sınırlı olmayıp yapılan şikâyetler üzerine inceleme ve soruşturma görevini de yerine getirmektedir. Şikâyet sahipleri, şikâyet edilenler ve tanıkların ifadeleri ile inceleme-soruşturma dosyası hazırlanmakta ve konuya ilişkin elde edilen verilerden bir sonuca varılmaktadır. Yapılan denetimde mahkemeye taşınmasına karar verilmiş veya konunun niteliğine bağlı olarak eş zamanlı mahkeme süreci başlamış veya hatalı/yanlış denetim kararlarına bağlı olarak herhangi bir denetim olgusu mahkemeye taşınabilmektedir. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanuna’ (Resmi Gazete, 2004-b)’de yayımlanan göre bölge adliye mahkemelerinin de göreve başlamasıyla birlikte, adli yargı kolundaki üç dereceli mahkeme sistemi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

- Kişiler arasında doğan uyuşmazlık, yargılama yapma ve uyuşmazlığı çözmeye yönelik olarak davanın esası hakkında karar vermekle görevli ilk derece mahkemeleri,
- Kararlarının istinaf incelemesini yapmakla görevli ikinci derece bölge adliye mahkemeleri,

- Bölge adliye mahkemesi ve bazı haller ilk derece mahkemesi kararlarının temyiz incelemesini yapmakla görevli İlk derece mahkemesi Yargıtay Adli Yargı Teşkilat Kanununa göre, adli yargı ilk derece mahkemeleri, hukuk ve ceza mahkemeleridir. Hukuk mahkemeleri, özel hukuk alanında ortaya çıkan uyuşmazlıkların (örneğin boşanma, tazminat, alacak davası vb.) çözüldüğü ve karara bağlandığı adli yargı ilk derece mahkemeleridir.
- Asliye hukuk mahkemesi, kanunlarda aksine bir düzenleme bulunmadıkça; dava konusunun değer veya miktarına bakılmaksızın mal varlığı haklarına ilişkin davalara, şahıs varlığına ilişkin davalara, Sulh hukuk mahkemesi ve diğer özel mahkemelerin görev alanları dışında kalan tüm dava ve işlere (HMK m. 2),
- Sulh hukuk mahkemesi, dava konusunun değer veya tutarına bakılmaksızın; kira ilişkisinden doğan tüm uyuşmazlıkları konu alan davalara ile bu davalara karşı açılan davalara, taşınır ve taşınmaz mal veya hakkın paylaşılmasına ve ortaklığın giderilmesine ilişkin davalara, taşınır ve taşınmaz mallarda, sadece zilyetliğin korunmasına yönelik olan davalara, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile diğer kanunların, sulh hukuk mahkemesi veya sulh hukuk hâkimini görevlendirdiği diğer davalara (ör. Taşınmazın aynına ilişkin olmayan, kat mülkiyeti kanundan doğan davalara veya çekişmesiz yargı işlerine) bakmakla görevlidir.

Ceza mahkemeleri kanunların suç saydığı fiil (davranış) veya işlemlerin gerçekleşmesi halinde, suç işleyenlerin yargılanması ve suçlu bulundukları takdirde alacakları cezaların belirlenmesi için açılan davalara bakmakla görevlidirler. Ceza yargısındaki genel mahkemelerin görevi aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Sulh ceza mahkemesi, kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller dışında, iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezaları ve bunlara bağlı adli para cezaları ile bağımsız olarak hükmedilecek adli para cezalarına ve güvenlik tedbirlerine ilişkin hükümlerin uygulanmasıyla görevlidir.
- Asliye ceza mahkemesi, kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller dışında, sulh ceza ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevlidir.
- Ağır ceza mahkemesi ise kanunların ayrıca görevli kıldığı haller dışında, Türk Ceza Kanunu'nda yer alan yağma (m.148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmî belgede sahtecilik (m.204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli ihsası (m. 161) suçları ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla görevlidir.

Yargıtay, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adli yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme mercii olup, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile bu Kanun ve diğer kanunların hükümlerine göre görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir. Eğitim alanına ilişkin davalarda üst karar mercii olarak görev yapmaktadır. Yargıtay'ın görev ve sorumluluklarına giren eğitim alanlarından biri okullardır. Geçmişten günümüze kadar okullar bünyesinde çeşitli konularda Yargıtay'a başvurulmuş, bağlayıcı Yargıtay kararlarıyla birçok dava sonuçlandırılmıştır. Devlet ve özel okullar bünyesinde yapılan soruşturmalarda okul müdürleri ile ilgili davalara da rastlanmaktadır. Müdürler, okullarda karar mekanizmalarının en üst basamağında yer almakta ve okulların işleyişinde önemli etkiye sahip olmaktadır. Bu işleyiş içerisinde birçok konuda anlaşmazlıklar, görev ihlalleri ya da mağduriyetler söz konusu olabilmektedir. Bu nedenle davalarda sanık ya da mağdur sıfatı ile müdürlerin yer alması kaçınılmazdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne ([Resmi Gazete, 2017-a](#)) göre "Müdür, Türk millî eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak Anayasa, kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge ve diğer ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda okulun amaçlarını gerçekleştirmek üzere tüm kaynakların etkili ve verimli kullanımından, ekip ruhu anlayışıyla yönetiminden ve temsilinden birinci derecede sorumlu eğitim ve öğretim lideridir.

Müdür, okulu bünyesindeki kurul, komisyon ve ekiplerle işbirliği içinde yönetir." Bu yönetmeliğe göre, okul müdürleri araştırma, planlama, örgütlenme, rehberlik, izleme, denetim ve iletişim görevlerini yerine getirdiğinden anlaşmazlıkların, hataların ve yönetim kusurlarının kasti ya da sehven olması kaçınılmazdır.

Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde bu konuda çeşitli değinmelere yer verilmiş olsa da ayrıntılı olarak çok az araştırma yapıldığı görülmüştür. [Toprakçı \(2009\)](#), "Öğretmenlerin Suç Karnesi" adlı araştırmasında öğretmenler, doktorlar ve avukatlar arasında suç işleme ve suça karışma konusunda karşılaştırma yapmış olup öğretmenlerin en az suça karışan kesim olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmada öğretmenler başlığı altında öğretmenler, müdür yardımcıları ve müdürler de ayrıca değerlendirilerek bu grup içinde okul yöneticilerinin öğretmenlere oranla daha fazla suça karıştığı belirlenmiştir. [Toprakçı, Beytekin ve Doğan'ın \(2018\)](#) yapmış oldukları "Yargıtay'ın Özel Öğretim Kurumlarına İlişkin Verdiği Kararların İncelenmesi" adlı çalışmada ise Yargıtay'da görülen özel öğretim kurumlarına ilişkin davalar ayrıntılı şekilde incelenmiştir. [Cereci \(2016\)](#) ise "Okul Yöneticilerinin Yönetmelik Sorumluluklarını Yerine Getirirken Yaşadıkları Sorunlara ve Sorumluluklarının Hukuki Sonuçlarına İlişkin Görüşleri" adlı okul yöneticilerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik doktora çalışmasında okul yöneticilerinin ceza hukuku (kişiliğe saldırı: iftiraya uğrama ve darp edilme), medeni hukuk (velayet anlaşmazlıkları: anne ve baba arasında karar sorunu, kayıt ve nakil dönemi sorunları ve öğrencinin izin sorunları) ve yönetim hukuku açısından (idari soruşturmalar) bazı sonuçlarla karşılaştıklarını tespit etmiştir.

Bu çalışma devlet ve özel öğretim kurumları müdürlerine yönelik bir çalışma olarak eğitim kurumları ile ilgili davalardan okul müdürleri ile ilgili olarak Yargıtay'a temyiz yoluyla taşınmış olanların kategoriler halinde incelemeyi amaçlanmaktadır. Çalışmanın gerek yöntem gerekse üst hukuk kararlarını incelemek bakımından bir farkı söz konusudur. Bu bağlamda çalışmanın gelecekte eğitim yönetimi ve denetimi alanına ilişkin Yargıtay kararlarının çeşitli başlıklar altında incelenmesinin bir başlangıcı olmak ve bu konuda bir bakış açısı oluşturmak sureti ile yeni araştırmalara yol göstereceği düşünülmektedir. Diğer yandan bu çalışma ile birlikte okul müdürleri Yargıtay'ca görüşülen davaların niteliğini görerek yaşanabilecek yargısal sorunlar hakkında fikir sahibi olacaktır. Bu durumun da okul yönetimine katkı sunması beklenmektedir. Yargıtay tarafından sonuçlandırılan davaların Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde değerlendirilerek bazılarının önlem getirici çalışmalar yapılabilmesi de düşünülmektedir. Araştırmada, eğitim kurumları ile ilgili davalardan okul müdürleri ile ilgili olarak Yargıtay'a temyiz yoluyla taşınmış olanlar ile sınırlı tutularak; Okul müdürleri ile ilgili karara bağlanan Yargıtay davalarının özellikleri (personel, görevin kötüye kullanılmasına, diğer konulara ilişkin) nelerdir?" sorusuna cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Araştırma modeli:

Araştırma nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır. Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır ([Yıldırım ve Şimşek, 2008](#)). Bu çerçevede araştırmanın problemine karşılık gelen etkili yolun doküman incelemesi olduğu anlaşılmıştır.

Çalışma Dokümanları:

Çalışma dokümanlarını 2009–2018 yılları arasında okul müdürleri ile ilgili temyiz yoluyla başvuru ve karara bağlanan Yargıtay davalarına ait belgeler oluşturmaktadır. Belgeleri elde etmek için Yargıtay sitesi içerisinde yer alan UYAP Bilgi Bankası sistemine erişim sağlanmıştır.

Yargıtay UYAP Bilgi Bankası içerisinde yer alan 3.785.695 karar içerisinde okul müdürleri ile ilgili yapılan sınırlama ile 365 karar incelenmiştir. Araştırmada, örnek bir dava incelenerek doküman incelemesi sırasında dikkat edilecek başlıklar temalar şeklinde oluşturulmuştur. İnceleme sırasında dava konuları ayrı bir başlık altında incelenerek uygun gruplamalar yapılmıştır. Yapılan gruplama sonucunda hem bütünlük sağlanması hem de elde edilen bulguların yansıtılması bakımından üç başlık uygun görülmüştür. Bu başlıklar "Personele İlişkin Davalar", "Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davalar" ve "Diğer Konulara İlişkin Davalar" şeklinde belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi:

Veri analizi betimsel analiz yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı gördüğü ya da gözlemiş olduğu olgu, olay ya da bireylerin sergilediği durumu olduğu gibi yansıtmaya çalışır. Temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Verilerin analizinde toplam 365 karar tek tek okunmuş, veriler "Konu", "Yıl", "Müdür Rolü", "Yerel Mahkeme Türü", "Yerel Mahkeme Kararı", "Yargıtay Dairesi" ve "Yargıtay Kararı" olarak belirlenen kategorilere işlenmiştir. Davalar D1,D2,D3.....ve D365 olarak isimlendirilmiştir. Seçilen kararlar içeriğe uygun olarak kodlanmış, bulguları açıklamada yeterli görünen alıntılar seçilmiştir. Bulgular yorumlanırken alan yazından destek alınmış, anlamlı ve tutarlı açıklamalarla yorumlarda bulunulmuştur. Analiz sırasında aşağıda verilen bir dava örneği üzerinden, şu yol izlenmiştir:

3. Ceza Dairesi 2017/17400 E. , 2018/11810 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Asliye Ceza Mahkemesi

HÜKÜM : Hükümün açıklanması suretiyle mahkumiyet

Mahalli mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle evrak okunarak;

Gereği görüşülüp düşünüldü:

Gerekçeli karar başlığında mağdurun ismi gösterilmeyerek CMK'nin 223/2-b maddesine aykırı şekilde hüküm tesis edilmiş ise de; bu husus mahallinde giderilebilir eksiklik olarak görülmekle bozma nedeni yapılmamıştır.

Kasıtlı suçtan hapis cezasına mahkum olan sanık hakkında TCK'nin 53/1 maddesi gereğince hak mahrumiyetlerine hükmedilmemesi infaz aşamasında dikkate alınabileceğinden bozma sebebi yapılmamıştır.

Okul müdürü olan sanığın okul bahçesinde başka okul öğrencisini darp etmesine ilişkin olayda, sanığın üzerine atılı basit kasten yaralama suçunun görev nedeniyle, görev sırasında, görevle ilgili olarak işlendiğine ve sanık hakkında 4483 sayılı kanun gereği izin alınması gerektiğine dair tebliğnamedeki bozma görüşüne iştirak olunmamıştır.

Yapılan yargılamaya, toplanan ve karar yerinde açıklanan delillere, mahkemenin kovuşturma sonucunda oluşan inanç ve takdirine, gösterilen gerekçeye ve uygulamaya göre sanığın temyiz itirazının reddiyle hükümün isteme aykırı ONANMASINA, 28.06.2018 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Görülen dava dosyasında dosya konu olarak altı çizili ibareleri temelinde "Şiddet" olarak kodlanmış olup, Okul müdürü için "Davalı" kodlaması yapılmıştır. Davanın görüldüğü mahkeme türü "Asliye Ceza Mahkemesi", Yargıtay Dairesi ise "Ceza Dairesi" olarak kodlanmış olup Yargıtay'da görülen dava sonucu "Onama" olarak isimlendirilmiştir. Bununla birlikte benzer konularda araştırma yapabilecek her araştırmacının yararlanabileceği nesnel bir inceleme yapısı oluşturulmuştur. Davaların incelenmesi sürecinde incelemeye konu olabilecek her detay üzerinde çalışılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik:

Araştırmada incelenen dokümanların Yargıtay sitesi içerisinde yer alan UYAP Bilgi Bankası sisteminden alınması güvenirliliği; Yargıtay UYAP Bilgi Bankası içerisinde yer alan 3.785.695 karar içerisinde okul müdürleri ile ilgili yapılan sınırlama ile 365 karar incelenmesi de geçerliğini artırmaya dönük önlemlerdir. Öte yandan yukarıda verilen örnek bağlamında dava belgesi

inceleme süreci, herhangi bir öznel yargı oluşmasına yol açacak tarzda gerçekleştirilmediğinden incelemeye göre farklılaşan bir sonuçla karşılaşılabilir bir durum söz konusu olmamış bu da araştırmacının güvenilirliğe katkı sağlamıştır. İncelemecilerin geçerliği ile ilgili olarak da, bilimsel araştırma eğitiminden geçmiş araştırmacılar olmalarıyla ve sık sık tereddütte düşülen noktalarda da görüş alışverişinde bulunmaları şeklinde gerçekleştirdikleri onaylamaların katkı sağladığını belirtmek gerekir. Sonuç olarak veri toplama, veri analizi ve yorumlanma süreçlerinde ayrıntılı olarak tanımlanmış olduğundan ve oluşturulan inceleme sistemi aynı zamanda benzer konuların araştırılma sürecinde de kullanılabileceğinden araştırma geçerliği ve güvenilirliği sağlanmıştır.

BULGULAR

1- Yargıtay tarafından 2007–2018 yılları arasında “personel” ile ilgili okul müdürleri hakkında verilen kararların incelenmesi

“Okul müdürleri ilgili karara bağlanan personele ilişkin Yargıtay davalarının özellikleri nelerdir?” sorusuna ilişkin verilen kararların özellikleri aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

“Personel” ile ilgili toplam 138 karar incelenmiştir. Tablo 1 incelendiğinde, personele ilişkin dava konularının en fazla tazminat ve ücret talebi ile ilgili olduğu görülmektedir (%48,55). %20 ile %23 oranında ise personel alacağının ödenmesi ve hizmet tespiti ile ilgili davaların olduğu görülmektedir. Kişilik haklarına saldırı personele ilişkin davalarda en az karşılaşılan konu olarak ortaya çıkmıştır (%1,45).

Tablo 1: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Personele İlişkin Yargıtay Davalarının Konuları

Personele İlişkin Dava Konuları	Frekans	Yüzde (%)
Haberleşme gizliliğinin ihlali	3	%2,18
Hizmet tespiti	28	%20,28
İş akdinin feshi geçersizliği ve işe iade talebi	7	%5,08
Kişilik haklarına saldırı	2	%1,45
Personel alacağının ödenmesi	31	%22,46
Tazminat ve ücret talebi	67	%48,55

Tablo 2 incelendiğinde ise personele ilişkin dava konularında müdürlerin %49,27 oranında davalı/davacı rolünde, %50,73 oranında ise tanık rolünde olduğu görülmektedir.

Tablo 2: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Personele İlişkin Davalarda Müdür Roller

Personele İlişkin Dava Konularında Müdür Rolü	Frekans	Yüzde (%)
Davalı/Davacı	68	%49,27
Tanık	70	%50,73

Tablo 3’te okul müdürleri ile ilgili açılan personele ilişkin davaların, en çok İş (%46,37) ve Asliye Hukuk Mahkemelerince (%41,38) incelendiği görülmüştür. İş mahkemeleri 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu (Resmi Gazete, 2017-b) çerçevesinde; işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına iş mahkemesi bakmakla görevlidir. Çalışanın kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, kötü niyet tazminatı gibi tazminat alacaklarına ilişkin davalar iş mahkemesinde görülür. Yine ücret alacağı, fazla mesai alacağı, yıllık ücretli izin alacağı gibi alacak davalarına da iş mahkemesi bakmakla görevlidir. İş kazasından kaynaklanan maluliyet veya ölüm nedeniyle tazminat davası iş mahkemesinde görülür. İş hukukundan kaynaklanan tespit davaları iş mahkemesinde görülür. Örneğin, yaşlılık aylığına veya emekliliğe hak kazanıldığına ilişkin tespit davaları, hizmet tespiti, maluliyetin tespiti, iş kazasının tespiti gibi davalar iş mahkemesinde görülür. İşe iade davalarına iş mahkemeleri bakmakla görevlidir. Asliye hukuk mahkemeleri ise malvarlığı ve şahıs mal varlığı

davalarına ilişkin konuların görüldüğü yerel mahkemelerdir. Personele ilişkin dava konuları incelendiğinde ise belirtilen konuların iş ve asliye hukuk mahkemeleri kapsamına girdiği görülmektedir.

Tablo 3: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Personele İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türleri

Personele İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türü	Frekans	Yüzde (%)
Asliye ceza mahkemesi	4	%2,89
Asliye hukuk mahkemesi	57	%41,38
İş mahkemesi	64	%46,37
Asliye ticaret mahkemesi	2	%1,44
Sulh hukuk mahkemesi	11	%7,97

Tablo 4'e göre yerel mahkemelerin vermiş oldukları kararların daha çok kısmen kabul kararı (%45,65) olduğu görülmektedir. Dava konuları incelendiğinde personele ilişkin personel alacağı, hizmet tespiti ve tazminat talepleri ön plana çıkmaktadır. Bu davaların yerel mahkemece görüşülme sürecinde davaya konu olan taleplerin birden fazla olması mahkemece bazı taleplerin kabulü bazı taleplerin ise reddi sonucunu doğurabilmektedir.

Tablo 4: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Personele İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Kararları

Personele İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Beraat	3	%2,17
Davanın kabulü	24	%17,39
Davanın reddi	27	%19,56
Düşme	1	%0,72
Kısmen kabul	63	%45,65
Mahkûmiyet	20	%14,49

Yerel mahkeme kararı sonucu Yargıtay'a temyiz yoluyla başvuru davalarının incelendiği daire türleri Tablo 5'te görülmektedir. Buna göre Yargıtay'da temyize götürülen personele ilişkin dava dosyaları en çok Hukuk Dairelerince incelenmektedir (%95,65). Bir davadaki uyuşmazlık konusu, taraflar arasındaki hukukî ilişkinin aslına değil de bu ilişkiden doğan diğer isteklerle ilgili ise temyiz incelemesi asıl hukukî ilişkiye ait hüküm ve kararları incelemekle görevli hukuk dairesince yapılmaktadır. Personele ilişkin dava konularına göre yerel mahkemece verilen kararlar temyiz yoluyla Yargıtay'a götürüldükten sonra konuları gereğince en çok hukuk daireleri tarafından görüşülmektedir.

Tablo 5: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Personele İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü

Personele İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü	Frekans	Yüzde (%)
Ceza Dairesi	6	%4,34
Hukuk Dairesi	132	%95,65

Bu daireler tarafından incelenerek karar verilen dava dosyalarında en çok bozma kararı verildiği görülmektedir (%84,78) (Tablo 6). Yargıtay, temyiz sebebini yerinde görürse (yahut kendince tespit ettiği diğer sebeplerden dolayı) hükmün verildiği mahkemenin kararını tamamen veya kısmen bozar. Yargıtay hükmü yalnız bozmakla yetinir, o davayı kendisi karara bağlayamaz.

Tablo 6: Okul Müdürleri ile İlgili Personele İlişkin Yargıtay Davaları Kararları

Yargıtay Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Bozma	117	%84,78
Onama	18	%13,04
Düzelterek onama	2	%1,44
Mahkemeye iade	1	%0,72

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgulara Yargıtay'a taşınmış personele ilişkin okul müdürlerinin yer aldığı davalar en çok 'tazminat talebi' ve 'ücret talebi' ile ilgili olmuştur. Bu nedenle davaların Yargıtay'a temyiz yoluyla götürülmeden önce görüşüldüğü yerel mahkemenin iş mahkemeleri ve iş mahkemesi sıfatıyla asliye hukuk mahkemeleri olduğu görülmüştür. Yerel mahkemece verilmiş kararların %45,65'nin kısmen kabul kararıyla sonuçlandığı ve bu karar sonucu temyiz başvurusu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürleri dava süreçlerinde yalnızca davalı ya da davacı sıfatıyla değil tanık sıfatıyla da yer almaktadır. Personele ilişkin davalarda temyiz yoluyla başvurulmuş Yargıtay Dairesinin %95,65 oranında hukuk dairesi olduğu görülmüştür. Bu durumun da personele ilişkin dava konuları incelendiğinde konuların daha çok hukuk daireleri dava kapsamında olabilecek hizmet tespiti, tazminat ve ücret talebi gibi konulardan oluştuğu görülmektedir. Görülen davalarda %84,78 oranında "Bozma" kararı verildiği belirlenmiştir.

Aşağıda verilen örnek bir dava dosyasında davacı personelin "Tazminat talebi ve ücret ödenmesi" ile ilgili Asliye Hukuk Mahkemesi'ne müdür aleyhine başvuruda bulunduğu görülmektedir. Yerel mahkemece verilen Kısmen Kabul kararı sonucunda davalı müdür vekili tarafından temyiz yoluyla Yargıtay'a başvurulmuştur. Yargıtay 9. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonucunda Bozma kararı verilerek dava sonuçlandırılmıştır.

Davacı personelin kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ile ulusal bayram ve genel tatil ücreti, yıllık izin ücreti ve fazla çalışma ücreti alacaklarının ödetilmesine yönelik Asliye Hukuk Mahkemesince görülen davasında yerel mahkemece davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Dava vekilinin temyiz isteğiyle başvurduğu Yargıtay tarafından yapılan incelemede 9. Hukuk Dairesi (2017/3938 E., 2017/6116K.)

1. Dosyadaki yazılara, toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerektirici sebeplere göre, davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2. Mahkeme kararında davacının haftalık 7,5 saat fazla mesai yaptığı belirtilerek fazla mesai alacağına hükmedilmiş ise de davacı tanığı ..., davacının haftada 5 gün 07:30-20:00 saatleri arası çalıştığını, 1 saat yemek ara dinlenme, sabah 10:00 ve öğleden sonra 15:00'de yarımşar saat çay molası olduğunu, yine davacı tanığı ...'da davacının haftada 5 gün 07:30-20:00 saatleri arası çalıştığını, günlük 1 saat yemek molası ve sabah 10.00 ve 15.00 de yarımşar saat dinlenme-çay molası olduğunu belirtmiştir. Mahkeme kararına esas alınan bilirkişi raporunda, davacının 08:00-20:00 saatleri arasında günde 12 saat çalıştığı, 1 saat yemek, günde 2 kez 30'ar dakika ara dinlenmesi düşüldüğünde günde fiilen 10,5 saat çalıştığı, haftalık 45 saati aşan 7,5 saatin fazla çalışma olduğu kabul edilerek hesaplama yapılmıştır. Hâlbuki davacı günde fiilen 10 saat çalışmakta olup haftalık fazla çalışmasının 5 saat üzerinden hesaplanması gerekirken 7,5 saat kabul edilerek fazla hesaplama yapılması hatalı olduğu gerekçesiyle davanın bozulmasına karar vermiştir. (06.04.2017)

Bir başka örnek dava dosyasında "Hizmet Tespiti" nedeniyle 2014 yılında İş Mahkemesine başvurulmuş, yerel mahkeme tarafından verilen Kısmen Kabul kararı sonucu temyiz yoluyla Yargıtay'a başvuru yapılmıştır. Başvuru Hukuk Dairesi tarafından incelenerek 2015 yılında Bozma kararı ile sonuçlandırılmıştır.

2014 yılında iş mahkemesince işverene ait işyerinde geçen çalışmalarının tespitine karar verilmesine dair verilen kısmen kabul kararına istinaden temyiz başvurusunda bulunulmuştur. 21. Hukuk Dairesi'nde görülen dava (2014/3355 E. , 2015/4011 K.)03/03/2015 tarihinde sonuçlanarak aşağıda yer alan gerekçe ile birlikte bozma kararı verilmiştir. Okul müdürü bu davada Tanık sıfatı ile yer almıştır.

K A R A R

1-Dosyadaki yazılara, toplanan delillere, hükmün dayandığı gerektirici nedenlere göre davalıların aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazlarının reddine,

2-Dava, davacının davalıya ait işyerinde 2002 yılı ila 15/01/2011 tarihleri arasında geçen ve davalı Kuruma bildirilmeyen çalışmalarının tespiti istemine ilişkindir.

Mahkemece, davanın hükümde yazılı şekilde kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Davanın yasal dayanağını oluşturan 506 sayılı Yasa'nın 79/10. ve 5510 sayılı Yasa'nın 86/9. maddeleri bu tip hizmet tespiti davaları için özel bir ispat yöntemi öngörmemiş ise de davanın niteliği kamu düzenini ilgilendirdiği ve bu nedenle özel bir duyarlılık ve özenle yürütülmesi gerektiği Yargıtay'ın ve giderek Dairemizin yerleşmiş içtihadı gereğidir.

Somut olayda, davacının tespitine karar verilen dönemde davalı ...'na bağlı ilköğretim okulunda çalıştığı sabit ise de, dinlenen tanıklardan bir kısmının çalışmanın kısmi zamanlı olduğunu beyan etmelerine rağmen, davacının devamlı mı, yoksa, (part-time) kısmi-zamanlı olarak mı çalıştığı hususunda yeterli araştırma yapılmadan hüküm kurulduğu anlaşılmıştır.

Yapılacak iş, ihtilaf konusu dönemde çalışmanın geçtiği okulda müdür, müdür yardımcısı, öğretmen, şef, hizmetli gibi görevlileri dinleyip çalışmanın part-time mı tam süreli mi olup olmadığını tespit edip sonucuna göre karar vermekten ibarettir.

Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın eksik inceleme ve araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalıların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, 03/03/2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

2. Yargıtay tarafından 2007–2018 yılları arasında “görevin kötüye kullanılması”na ilişkin okul müdürleri hakkında verilen kararların incelenmesi

“Okul müdürleri ilgili karara bağlanan görevin kötüye kullanılmasına ilişkin Yargıtay davalarının özellikleri nelerdir?” sorusuna ilişkin verilen kararlar aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Görevi kötüye kullanma TCK 5237 sayılı kanunla ([Resmi Gazete, 2004-a](#)) düzenlenmiş olup kamu görevlisinin görevini yapmaması veya hukuka aykırı bir şekilde yapması şeklinde tanımlanmıştır. Görevi kötüye kullanma, üç şekilde meydana gelirse suç olarak kabul edilir:

1. Kamu görevlisinin yapmakla görevli olduğu görevini yapmaması şeklindeki görevi kötüye kullanma suçu,
2. Kamu görevlisinin görevini kanunun öngördüğü şekilde yapmaması şeklindeki görevi kötüye kullanma suçu,
3. Kamu görevlisinin görevini zamanında yapmayıp geciktirmesi, yani görevi ihmal şeklindeki görevi kötüye kullanma suçu.

Görevin kötüye kullanılmasına ilişkin toplam 57 karar incelenmiştir. Tablo 7 incelendiğinde, görevin kötüye kullanılmasına ilişkin dava konularının en fazla resmi belgede sahtecilik ile ilgili olduğu görülmektedir (%59,64). %22,8 oranında ise zimmet ile ilgili davaların görüldüğü belirlenmiştir. Görevin kötüye kullanılmasına Okul kaydına ilişkin davalar ise en az görülen dava konusu olmuştur (%1,75). TCK'nın 204. maddesinde resmi belgede sahteciliğin kapsamını şu şekilde belirlenmiştir.

MADDE 204 (1) Bir resmî belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir resmi belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren veya sahte resmi belgeyi kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu resmî bir belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (3) Resmî belgenin, kanun hükmü gereği sahteliği sabit oluncaya kadar geçerli olan belge niteliğinde olması hâlinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır.

Tablo 7: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Yargıtay Davalarının Konuları

Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Dava Konuları	Frekans	Yüzde (%)
Suçu bildirmeme	4	%7,01
Okul kaydı	1	%1,75
Verileri hukuka aykırı paylaşma	3	%5,26
Zimmet	13	%22,8
Resmi belgede sahtecilik	34	%59,64
İhaleye fesat karıştırma	2	%3,5

Tablo 8 incelendiğinde ise görevin kötüye kullanılmasına ilişkin dava konularında müdürlerin %64,91 oranında davalı/davacı rolünde, %35,08 oranında ise tanık rolünde olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davalarda Müdür Roller

Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Dava Konularında Müdür Rolü	Frekans	Yüzde (%)
Davalı/Davacı	37	%64,91
Tanık	20	%35,08

Tablo 9'da okul müdürleri ile ilgili açılan, görevin kötüye kullanılmasına ilişkin davalar en çok Asliye Ceza (%49,12) ve Ağır Ceza Mahkemelerince (%36,84) görülmüştür. Ağır ceza mahkemeleri kanunların ayrıca görevli kıldığı haller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m.148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmi belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflas (m. 161) suçları ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir (TCK 5235). Asliye ceza mahkemeleri ise ağır ve sulh ceza mahkemelerinin görev alanına girmeyen dava konularının görüldüğü yerel mahkemelerdir. Görevin kötüye kullanılmasına ilişkin dava konuları incelendiğinde ise bu yerel mahkemelerin kapsamına girdiği görülmektedir.

Tablo 9: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türleri

Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türü	Frekans	Yüzde (%)
Asliye ceza mahkemesi	28	%49,12
Ağır ceza mahkemesi	21	%36,84
Asliye hukuk mahkemesi	2	%3,5
Sulhceza mahkemesi	5	%8,77
Sulh hukuk mahkemesi	1	%1,75

Tablo 10'da yerel mahkemelerin vermiş oldukları kararların daha çok mahkûmiyet kararı (%59,64) ile sonuçlandığı belirlenmiştir. Mahkûmiyet kararları sanığın suçu işlediğinin kesinleştiği durumlarda verilmektedir.

Tablo 10: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Kararları

Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Davalarda Yerel Mahkeme Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Beraat	17	%29,82
Davanın kabulü	2	%3,5
Davanın reddi	4	%7,01
Mahkûmiyet	34	%59,64

Yerel mahkeme kararı sonucu Yargıtay'a temyiz yoluyla başvurulmuş davaların incelendiği daire türleri Tablo 11'de görülmektedir. Buna göre Yargıtay'da temyize götürülen görevin kötüye kullanılmasına ilişkin dava dosyaları konu kapsamı gereği en fazla Ceza Dairelerince incelenmiştir (%92,98).

Tablo11: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü

Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü	Frekans	Yüzde (%)
Ceza Dairesi	53	%92,98
Hukuk Dairesi	4	%7,01

Bu dairelerce incelenerek karar verilen dava dosyalarında en çok bozma kararı verildiği görülmektedir (%66,66) (Tablo 12).

Tablo 12: Okul Müdürleri ile İlgili Görevin Kötüye Kullanılmasına İlişkin Yargıtay Davaları Kararları

Yargıtay Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Bozma	38	%66,66
Onama	2	%3,5
Düzeltilerek onama	15	%26,31
Mahkemeye iade	2	%3,5

Yargıtay'a taşınmış görevin kötüye kullanılmasına ilişkin okul müdürlerinin yer aldığı davalar en çok resmi belgede sahtecilik ve zimmet ile ilgili olmuştur. Bu nedenle davaların Yargıtay'a temyiz yoluyla götürülmeden önce görüşüldüğü yerel mahkemelerin ağır ceza ve asliye ceza mahkemeleri olduğu görülmüştür. Yerel mahkemece verilmiş kararların %59,64'ünün mahkûmiyet kararıyla sonuçlandığı ve bu karar sonucu temyiz başvurusu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürleri dava süreçlerinde yalnızca davalı ya da davacı sıfatıyla değil tanık sıfatıyla da yer almaktadır. Görevin kötüye kullanılmasına ilişkin davalarda temyiz yoluyla başvurulmuş Yargıtay Dairesinin %92,98 oranında ceza dairesi olduğu görülmüştür. Bu durum davaların görüşüldüğü yerel mahkemelerin ceza mahkemeleri olması durumuyla paralellik göstermektedir. Görülen davalarda %66,66 oranında "Bozma" kararı verildiği belirlenmiştir.

Aşağıda verilen örnek bir dava dosyasında davacıların "Hizmet Nedeniyle Görevi Kötüye Kullanma" ile ilgili Asliye Ceza Mahkemesi'ne müdür aleyhine başvuruda bulunulduğu görülmektedir. Yerel mahkemece verilen Beraat kararı sonucunda davalı okul müdürü ve müdür yardımcısı vekili tarafından temyiz yoluyla Yargıtay'a başvurulmuştur. Yargıtay 15. Ceza Dairesince yapılan inceleme sonucunda Onama kararı verilerek dava sonuçlandırılmıştır. 15. Ceza Dairesi 2016/632 E. , 2016/3852 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ : Hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma

HÜKÜM : Beraat

Sanıkların hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma suçundan beraatlerine ilişkin hükümler katılan vekili tarafından temyiz edilmekle, dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Sanıkların ... İlköğretim Okulu Okul Aile Birliği Yönetim Kurulu başkan ve üyeleri oldukları, sanıklar ..., ... ve ...'in aynı zamanda okulun müdür ve müdür yardımcısı oldukları, sanıkların 2007-2008-2009 yıllarında elde edilen Okul Aile Birliği gelirlerinden toplam 27.490 TL'yi uhdelere geçirmek suretiyle hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma suçunu işlediklerinin iddia edildiği olayda; Yerel Mahkeme'nin sanıkların beraatine ilişkin 15/03/2012 tarih 2011/55 esas, 2012/267 sayılı kararının Dairemizin 29/01/2014 tarih 2013/289 esas, 2014/1451 sayılı kararı ile eksik incelemeyle karar verildiği gerekçesiyle bozulduğu anlaşılmakla, bozma üzerine yapılan yargılamada alınan bilirkişi raporunda sanıkların eylemleri nedeniyle herhangi bir zararın tespit edilemediği belirtildiğinden, mahkemenin atılı suçun sanıklarca işlendiğinin sabit olmadığı gerekçesiyle sanıkların beraatine yönelik kabulünde bir isabetsizlik görülmemiştir. Bozma üzerine yapılan yargılama sonunda, yüklenen suçun sanıklarca işlendiğinin sabit olmadığı gerekçe gösterilerek mahkemece beraat hükümleri kabul ve takdir kılınmış olduğundan, katılan vekilinin suçun sübutuna ilişkin temyiz itirazlarının reddiyle hükümlerin ONANMASINA, 25/04/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Bir başka örnek dava dosyasında "Görevi Kötüye Kullanma" nedeniyle 2011 yılında Asliye Ceza Mahkemesi'ne başvurulmuş, incelenen dosyada yerel mahkeme tarafından verilen Beraat kararı sonucu temyiz yoluyla Yargıtay'a başvuru yapılmıştır. Başvuru Ceza Dairesi tarafından incelenerek 2015 yılında Onama kararı ile sonuçlandırılmıştır.

4. Ceza Dairesi 2015/15461 E. , 2015/33741 K.

"İçtihat Metni"

Tebliğname No : 4 - 2012/4306

MAHKEMESİ : Ürgüp Asliye Ceza Mahkemesi

TARİHİ : 13/10/2011

NUMARASI : 2011/103 (E) ve 2011/188 (K)

SUÇ : Görevi kötüye kullanma

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya görüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede:

Sanık okul müdür vekilinin, diploma onaylama işlemi yaparken, katılardan okul aile birliği yararına makbuz karşılığı 10 TL tahsil etmesinde, ısrarcı davranmasının ötesinde zorlama niteliğinde bir eyleminin bulunmadığı değerlendirilerek tebliğnamedeki bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir.

Eyleme ve yükletilen suça yönelik katılan A.Ö.'in temyiz iddiaları yerinde görülmediğinden tebliğnameye uygun olarak, TEMYİZ DAVASININ ESASTAN REDDİYLE HÜKMÜN ONANMASINA, 14/09/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

3. Yargıtay tarafından 2007–2018 yılları arasında "diğer konulara" ilişkin okul müdürleri hakkında verilen emsal kararların incelenmesi

"Okul müdürleri ilgili karara bağlanan diğer konulara ilişkin Yargıtay davalarının biçimsel ve içerikse nitelikleri nedir?" sorusuna ilişkin verilen kararlar aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Diğer konulara ilişkin Yargıtay tarafından karara bağlanan konularla ilgili tablo aşağıda sunulmuştur. Bu kapsamda toplam 170 dava incelenmiştir. Tablo 13 incelendiğinde, diğer konulara ilişkin davaların en fazla hırsızlık ve kamu malına zarar verme ile ilgili olduğu görülmektedir. (%34,11). Hakaret ve tehdit davaları ise %27,05'lik oranla ikinci sırada yer almaktadır. Araştırma sonucunda diğer konular kapsamında yer alan konularda en az dava konusu olan taksitle yaralama ve kasten öldürme suçları olduğu görülmektedir (%1,17).

Basit hırsızlık suçu (TCK md.141), taraflar arasında uzlaştırma prosedürünün uygulanmasını gerektiren suçlardandır. Uzlaşma kapsamında olan suçlarda gerek soruşturma gerekse kovuşturma aşamasında, öncelikle uzlaştırma prosedürünün uygulanması, uzlaşma sağlanmazsa soruşturmaya veya yargılamaya devam edilmesi gerekir. Bu bağlamda suça konu olan hırsızlık ve mala zarar verme konularının Yargıtay'a kadar taşınması suçun işlenmesi ve zararı yönünden kayda değer ve nitelikli olduğu sonucuna götürmektedir.

Tablo 13: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Diğer Konulara İlişkin Yargıtay Davaları

Diğer Konulara İlişkin Davalar	Frekans	Yüzde (%)
Çocuğa cinsel istismar	17	%10
Hakaret, tehdit	46	%27,05
Hırsızlık, kamu malına zarar verme	58	%34,11
İftira	3	%1,76
Kasten öldürme	2	%1,17
Kasten yaralama	5	%2,94
Nitelikli dolandırıcılık	20	%11,76
Şiddet	5	%2,94
Taksirle öldürme	12	%7,05
Taksirle yaralama	2	%1,17

Tablo 14 incelendiğinde ise diğer konulara ilişkin dava konularında müdürlerin %48,23 oranında davalı/davacı, %51,76 oranında ise tanık rolünde olduğu görülmektedir.

Tablo 14: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Diğer Konulara İlişkin Davalarda Müdür Roller

Diğer Konulara İlişkin Dava Konularında Müdür Rolü	Frekans	Yüzde (%)
Davalı/Davacı	82	%48,23
Tanık	88	%51,76

Tablo 15'te okul müdürleri ile ilgili açılan diğer konulara ilişkin davalar en çok Asliye Ceza (%50) ve Sulh Ceza Mahkemelerince (%21,76) görülmüştür. Görülen dava konuları incelendiğinde konuların daha çok ceza mahkemeleri kapsamına girdiği görülmektedir.

Tablo 15: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Diğer Konulara İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türleri

Diğer Konulara İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Türü	Frekans	Yüzde (%)
Asliye ceza mahkemesi	85	%50
Asliye hukuk mahkemesi	6	%3,52
Ağır ceza mahkemesi	24	%14,11
Sulhceza mahkemesi	37	%21,76
Sulh hukuk mahkemesi	1	%0,58
Çocuk mahkemesi	19	%11,17

Tablo 16'da ise yerel mahkemelerin vermiş oldukları kararların daha çok mahkûmiyet kararı (%78,23) ile sonuçlandığı görülmektedir. Davanın kabulü, *davacının talep sonucunu, davalının kısmen veya tamamen kabul etmesidir*. Davalı, kabulü davacının talep sonucunun tümüne ilişkin gerçekleştirebildiği gibi, bir kısmına ilişkin de gerçekleştirebilmektedir. *İncelenen davalarda çok az bir oranda davanın kabulü kararı verilmiştir (%0,58)*.

Tablo 16: Okul Müdürleri İlgili Karara Bağlanan Diğer Konulara İlişkin Davaların Görüldüğü Yerel Mahkeme Kararları

Diğer Konulara İlişkin Davalarda Yerel Mahkeme Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Beraat	27	%15,88
Davanın kabulü	1	%0,58
Davanın reddi	5	%2,94
Düşme	2	%1,17
Kısmen kabul	2	%1,17
Mahkûmiyet	133	%78,23

Yerel mahkeme kararı sonucu Yargıtay'a temyiz yoluyla başvuru davaların incelendiği daire türleri Tablo 17'de görülmektedir. Buna göre Yargıtay'da temyize götürülen dava dosyaları en çok davaların görüldüğü yerel mahkemelere paralel olarak Ceza Dairelerince görüşülmüştür (%94,11).

Tablo 17: Okul Müdürleri ile İlgili Karara Bağlanan Diğer Konulara İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü

Diğer Konulara İlişkin Yargıtay Davalarının Görüldüğü Daire Türü	Frekans	Yüzde (%)
Ceza Dairesi	160	%94,11
Hukuk Dairesi	10	%5,88

Bu dairlerce incelenerek karar varılan dava dosyalarında en çok bozma kararı verildiği görülmektedir (%71,17) (Tablo 18). bu bağlamda mahkûmiyet kararlarının yüksek oranda bozulduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 18: Okul Müdürleri ile İlgili Diğer Konulara İlişkin Yargıtay Davaları Kararları

Diğer Konulara İlişkin Davalarda Yargıtay Kararı	Frekans	Yüzde (%)
Bozma	121	%71,17
Onama	31	%18,23
Düzelterek onama	12	%7,05
Mahkemeye iade	4	%2,35
Düşme	2	%1,17

Yargıtay'a taşınmış diğer konulara ilişkin okul müdürlerinin yer aldığı davalar en çok hırsızlık, kamu malına zarar verme ve hakaret, tehdit ile ilgili olmuştur. Bu durumda davaların Yargıtay'a temyiz yoluyla götürülmeden önce görüşüldüğü yerel mahkemelerin Asliye Ceza ve Sulh Ceza Mahkemeleri olmuştur. Yerel mahkemece verilmiş kararların %78,23'ünün mahkûmiyet kararıyla sonuçlandığı ve bu karar sonucu temyiz başvurusu yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul müdürleri dava süreçlerinde yalnızca davalı ya da davacı sıfatıyla değil tanık sıfatıyla da yer almaktadır. Diğer konulara ilişkin davalarda temyiz yoluyla başvurulmuş Yargıtay Dairesinin %94,11 oranında ceza dairesi olduğu görülmüştür. Bu durum davaların görüşüldüğü yerel mahkemelerin ceza mahkemeleri olması durumuyla paralellik göstermektedir. Görülen davalarda %71,17 oranında "Bozma" kararı verildiği belirlenmiştir.

Aşağıda verilen örnek bir dava dosyasında davacıların "Taksirle Öldürme" suçu ile ilgili Asliye Ceza Mahkemesi'ne müdür aleyhine başvuruda bulunulduğu görülmektedir. Yerel mahkemece verilen Beraat kararı sonucunda davalı okul müdür ve müdür yardımcısı vekili tarafından temyiz yoluyla Yargıtay'a başvurulmuştur. Yargıtay 12. Ceza Dairesince yapılan inceleme sonucunda 2013 yılında Bozma kararı verilerek dava sonuçlandırılmıştır.

12. Ceza Dairesi 2013/8714 E. , 2014/5075 K.

"İçtihat Metni"

Tebliğname No : 12 - 2012/35231

Mahkemesi : Elbistan 2. Asliye Ceza Mahkemesi

Karar Tarihi : 13/12/2011

Numarası : 2008/525 - 2011/695

Suç : Taksirle öldürme

Taksirle öldürme suçundan sanıkların mahkûmiyetine ilişkin hükümler, sanıklar müdafii, katılanlar vekili ve mahalli Cumhuriyet Savcısı tarafından temyiz edilmekle dosya incelenerek gereği düşünüldü: Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin kovuşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya kapsamına göre, sanıklar müdafii, katılanlar vekili ve mahalli Cumhuriyet Savcısının yerinde görülmeyle sair temyiz itirazlarının reddine, ancak; Sanıklardan D.. K.. 'nun okul müdürü, M.. K.. 'in okul müdür yardımcısı olarak görev yaptığı E..Çok Programlı Lisesinin jimnastik grubunda olan öğrenci U.. K.. 'in 19 Mayıs gösterisi için çalışma yaptığı sırada 5-6 öğrenci üzerinde yunus takla hareketini yaptığı sırada, elleri ile destek almayı başaramayıp, minder üzerine boynunun üstüne düşmesi sonucu ölmesi şeklinde gerçekleşen olayda; M.. K.. isimli beden eğitimi öğretmeninin jimnastik grubunu çalıştırmakla görevli olup, olay günü toplantı nedeniyle öğrencileri çalıştırmaya katılamadığı, sanıkların talimatı ile öğrencilerin çalışma alanında diğer öğretmenlerin refakatinde çalışmaya başladıkları, ölenin birlikte çalışma yaptığı arkadaşlarından B. G.. 'in ifadesinde; beden eğitimi öğretmeni M.. K.. 'un kendilerine hareketlerle ilgili eğitim verdiğini beyan ettiği, yine B.G.. M.. A.. S.. A..ve M.. Y.. 'in keşifte verdikleri ifadelerinde, takla hareketini sırayla tekrarlayarak yaptıklarını, ölenin 8-9 kişi üzerinden takla attığı sırada, minder üzerine sırtüstü yerine boynunun üzerine düştüğünü beyan ettikleri, yine olayı gören sanık M.. K.. 'in savunmasında ve aynı okulda öğretmen olarak görev yapan M.. T.. 'in tanık olarak verdiği ifadesinde ölenin boynunun üzerine düştüğünü beyan ettikleri dikkate alındığında; olayın minder zemininden kayması nedeniyle değil, ölenin elleri ile yerden destek alamaması sonucu meydana geldiği anlaşılmakla; olayın gerçekleşme

şekli de gözetilerek sanıklara yüklenebilecek kusur bulunmadığı gözetilmeksizin, sanıkların beraatleri yerine, kusurlu olduklarını belirten bilirkişi raporlarına itibar edilerek yazılı şekilde mahkumiyetlerine karar verilmesi,
Kabule göre de;
1- Avukatlık asgari ücret tarifesinin 13/5. maddesi gereğince, kendisini vekil ile temsil ettiren katılanlar yararına, sanıklar aleyhine karar tarihinde yürürlükte bulunan maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerektiğinin gözetilmemesi,
2- TCK'nın 51/3. maddesinin son cümlesi gereği denetim süresinin alt sınırı, mahkum olunan ceza süresinden az olamayacağı gözetilmeden 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkum edilen ve bu ceza ertelenen sanıkların 1 yıl süreyle denetim altında bulundurulmasına karar verilmesi,
Kanuna aykırı olup, sanıklar müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi gereğince isteme aykırı olarak BOZULMASINA, 28.02.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Bir başka örnek dava dosyasında "Hakaret" nedeniyle Asliye Ceza Mahkemesi başvurulmuş, yerel mahkeme tarafından verilen Mahkûmiyet kararı sonucu temyiz yoluyla Yargıtay'a başvuru yapılmıştır. Başvuru Ceza Dairesi tarafından incelenerek 2016 yılında Bozma kararı ile sonuçlandırılmıştır.

18. Ceza Dairesi 2016/4378 E. , 2018/2268 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Asliye Ceza Mahkemesi

SUÇ : Hakaret

HÜKÜM : Mahkumiyet

KARAR

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya görüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede başkaca nedenler yerinde görülmemiştir.

Ancak;

Hakaret fiilinin cezalandırılmasıyla korunan hukuki değer, kişilerin onur, şeref ve saygınlığı olup, bu suçun oluşabilmesi için, davranışın kişiyi küçük düşürmeye yönelik olarak gerçekleşmesi gerekmektedir. Bir hareketin tahkir edici olup olmadığı bazı durumlarda nispi olup, zamana, yere ve duruma göre değişebilmektedir. Kişilere yönelik her türlü ağır eleştiri veya rahatsız edici sözlerin hakaret suçu bağlamında değerlendirilmemesi, sözlerin açıkça, onur, şeref ve saygınlığı rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnadını veya sövme fiilini oluşturması gerekmektedir. Öte yandan kendilerine belirli idari yetkiler verilmiş görevlilerin, sözlerine ve eylemlerine getirilen eleştirilere daha fazla hoşgörü göstermeleri gerektiği AİHM içtihatlarında kabul edilmektedir. AİHM, kamu görevlilerine karşı yapılmış hakaret içerikli ifadelerle ilgili bir başvuruda, başvuruya konu sözlerin, kamuoyunun söz konusu görevlinin performansına duyduğu güveni ortadan kaldırmaya yönelik gerçek bir tehlike meydana getirip getirmediğini incelemektedir.

Yargılamaya konu somut olayda; sanığın mağdura hitaben söylediği kabul edilen "sizi bu okuldan attıracağım, bu geziye hiçbir öğrencinin gitmesine izin vermeyeceğim siz eğitimci değilsiniz, insan değilsiniz, lan" şeklindeki sözlerin, katılanın onur, şeref ve saygınlığını rencide edici boyutta olmayıp, rahatsız edici, kaba ve nezaket dışı hitap tarzı niteliğinde olduğu, dolayısıyla hakaret suçunun unsurları itibarı ile oluşmadığı gözetilmeden, sanığın beraati yerine mahkûmiyetine karar verilmesi, Kabule göre de;

TCK'nın 125/4. maddesinde ağırlaştırıcı neden olarak öngörülen aleniyetin gerçekleşmesi için olay yerinde başkalarının bulunması yeterli olmayıp, hakaretin belirlenemeyen sayıda kişi ve herkes tarafından görülmeye, duyulma ve algılanabilme olasılığının bulunması, herhangi bir sınırlama olmaksızın herkese açık olan yerlerde işlenmesinin gerekmesi karşısında, dosya kapsamından olayın, okul müdür odasında gerçekleştiğinin anlaşılması nedeniyle, aleniyet ögesinin ne şekilde oluştuğunun tartışılması gerekirken, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle cezanın anılan Kanun maddesi gereğince artırılması,

Kanuna aykırı, sanık ...'in temyiz nedenleri yerinde görülmekle tebliğnameye uygun olarak HÜKMÜNBOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 21/02/2018 tarihinde oy birliğiyle karar verildi..

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre; 2009–2018 yılları arasında temyiz yoluyla Yargıtay’a okul müdürlerinin yer aldığı 365 dava başvurusu yapılmıştır. Bu başvuruların %37,8’i personel ilişkin davalardan oluşmaktadır. Personele ilişkin dava konuları haberleşme gizliliğinin ihlali, hizmet tespiti, iş akdinin feshinin geçersizliği ve işe iade, kişilik haklarına saldırı, personel alacağının ödenmesi, tazminat ve ücret talebini kapsamaktadır. Bu dava konuları yerel mahkemelerce görüşülmüş, okul müdürleri davalarda %49,27 oranında davalı/davacı sıfatıyla yer almıştır. Personele ilişkin dava konuları Asliye Hukuk ve İş Mahkemeleri tarafından görüşülmüş ve %45,65 oranında kısmen kabul kararı çıktığı görülmüştür. Kısmen kabul kararı sonucu okul müdürleri davalı ya da davacı olsalar dahi temyiz yoluna başvurmuştur. Yerel mahkemelere uygun olarak davalar Yargıtay’ın hukuk daireleri tarafından görüşmüş ve %84,78 oranında bozma kararı verilmiştir. Bu oran dava sürecinde olup yerel mahkeme kararının bozulmasına yönelik Yargıtay’a başvuru yapılmasında teşvik edici olabilmektedir. [Cereci \(2016\)](#)’nın “Okul Yöneticilerinin Yönetmelik Sorumluluklarını Yerine Getirirken Yaşadıkları Sorunlara ve Sorumluluklarının Hukuksal Sonuçlarına İlişkin Görüşleri” adlı çalışmalarında okul yöneticilerinin yönetmelik sorumluluklarını yerine getirirken, en fazla personel işlerine yönelik sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Okul yöneticileri, personel işlerine yönelik en sık yardımcı personel konusunda öneri getirmekte ve “yardımcı personelin okul yöneticilerince seçilmesi” ve “her okula sabit yardımcı hizmetler kadrosu verilmesi” önerilerinde bulunmaktadır.

Okul müdürleri devletin eğitim ayağını temsilen görevlerini sürdürmektedir. Bu nedenle okullarda sağlıklı, verimli ve etkili bir eğitim-öğretim ortamı sunulması öncelikli okul müdürlerinin görevi sayılmaktadır. Dava sürecine girmeden alınacak önlemler ile personele ilişkin davaların sayısı azaltılabilecek, böylece okul müdürlerinin okullarda güven ve huzur ortamını sürdürebilmeleri sağlanacaktır. Bu önlemlerin; hizmet tespiti, iş akdinin feshinin geçersizliği ve işe iade, personel alacağının ödenmesi, tazminat ve ücret talebi gibi konularda okullara yapılacak denetim ve okul içi denetim uygulamaların sık sık yapılması yoluyla giderilebileceği düşünülmektedir. Yerel mahkemelerce görülen davalar sonucu çıkan kararlarda sanık veya mağdur her iki taraftan birinin karardan memnun olmaması kaçınılmazdır. Bu durumda önemli olan yerel mahkemelere gidecek dava sayılarında azaltma olmalıdır.

Okul müdürleri ile ilgili açılan davaların bir diğer kısmını görevin kötüye kullanılması oluşturmaktadır. Kasten ya da taksirle çeşitli suçlar işlenebilmekte ve olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Araştırma sonucunda, görevin kötüye kullanılması konusunda en fazla resmi belgede sahtecilik ve zimmet suçlamasıyla dava açıldığı görülmektedir. Suçu bildirmeme, okul kaydı, verileri hukuka aykırı paylaşma ve ihaleye fesat karıştırma gibi konular da dava konusu olarak ortaya çıkmaktadır. Görevin kötüye kullanılması ceza mahkemelerinin görüş alanına girmektedir. Bu doğrultuda incelenen konuların da daha çok asliye ceza ve ağır ceza mahkemelerinde olduğu belirlenmiştir. Görüşülen davalarda %59,64 mahkûmiyet kararı çıkmış olup temyiz yoluyla Yargıtay’a başvurulmuş, ceza dairelerince incelenen davalarda %66,66 oranında bozma kararı verilmiştir. Resmi belgede sahtecilik ve zimmet gibi dava konuları daha çok bireysel tercihler sonucu ortaya çıkan durumlar olarak görülmektedir. Evrakta sahtecilik suçlarının hukuki konusu kamu güvenidir. Belgelerin gerçeğe aykırı olarak düzenlenmesi, gerçek bir belgeye ekleme yapılması, tamamen veya kısmen değiştirilmesi eylemlerinin kamu güvenliğini sarstığı kabul edilerek suç sayılmıştır. Bu konu, TCK’nın 5237 sayılı kanununda da açıkça düzenlenmiştir. Bu konuda açılan davalar sonucunda suçluluğu ispatlanmış olan bir okul müdürünün diğer okul müdürlerine de caydırıcı bir örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda personel ve görevin kötüye kullanılması dışında çocuğun cinsel istismarı, hakaret, tehdit, hırsızlık, kamu malına zarar verme, iftira, kasten öldürme, kasten yaralama, nitelikli dolandırıcılık, şiddet, taksirle öldürme ve taksirle yaralama gibi birçok konunun dava olarak görüldüğü görülmektedir. Okul müdürleri bu davaların %48,23'ünde davalı/davacı rolüyle yer almaktadır. Hakaret, tehdit, hırsızlık, kamu malına zarar verme gibi fiillerin sıklıkla görüldüğü davalar ceza mahkemelerince görüşülmüş çıkan mahkûmiyet kararları (%78,23) ile birlikte temyiz yoluyla Yargıtay'a taşınmıştır. Ceza daireleri tarafından görülen davalarda ise %71,17lik oranla bozma kararı verildiği belirlenmiştir. Okullarda eğitim-öğretimin gerçekleşmesi etkin bir yönetime bağlıdır. Yönetim örgütlerin işlerliğini gerçekleştirecek her türlü yönetsel eylemlerin yapılmasını, farklı bir deyişle insan ve madde kaynaklarının eşgüdümünün sağlanmasını, izlenecek usul ve yöntemlerin belirlenmesini kapsamaktadır (Arslanargun ve Atmaca, 2017). Bulgular incelendiğinde; okul güvenliği ve iş sağlığı güvenliği konularında davaların açılmış olmasının okul yöneticilerinin bu konularla ilgili zayıflığının göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Eğitim-öğretim faaliyetlerinde her alan kanun ve yönetmelikle düzenlenmiş olsa da uygulama sırasında birçok hata ve ihmal olabilmektedir. Her ne konuda olursa olsun dava açımına gidilme sürecinden önce çeşitli önlemlerin alınması suretiyle sağlıklı bir eğitim-öğretim ortamı sağlanmalıdır. Her öğrencinin eşit şekilde eğitim-öğretim alma hakkı vardır. Fakat en başta özel ve devlet okulları şeklinde bir uygulama bu eşitliği bozmaktadır. Dolayısıyla bu iki yapının yönetim süreçleri de farklılık göstermektedir. Bu noktada önemli olan koşulların eşitlenmesi suretiyle dava konusu olabilecek her alanda önlemler alabilmektir. Bunun dışında okul yöneticileri iyi yapılandırılmış bir eğitim sonucunda yöneticilik özelliği kazanabilmelidir (Ölmez Ceylan ve Toprakçı, 2019; Toprakçı ve Güngör, 2018). Aksi takdirde olası herhangi bir durumda seçenekleri değerlendirmede sıkıntı yaşamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitsel ve fiziksel koşulların giderilmesi yönünde yapılacak çalışmaların açılacak davaları azaltacağı, böylece eğitim-öğretimde aksamanın engelleneceği düşünülmektedir. İnsan faktörü göz önüne alındığında her alanda olduğu gibi eğitim alanında da problemler yaşanacağı kaçınılmaz olmakla birlikte bu önlemlerle birlikte daha verimli ve etkili bir eğitim-öğretim ortamı sunulacaktır.

KAYNAKLAR

- Akarsu, B. (2007). *Felsefe terimleri sözlüğü* (11. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Apan, A. (2011). ABD ve Türkiye'de denetim sistemindeki son eğilimler: genel müfettişlik ve performans denetimi. *Türk İdare Dergisi*. 471-472.
- Arslanargun, E. ve Atmaca, T. (2017). Okul Müdürlüğü Atamalarında İdari Yargının İptal Gerekçeleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*. (10). 545-559
- Cerici, C. (2016). *Okul yöneticilerinin yönetsel sorumluluklarını yerine getirirken yaşadıkları sorunlara ve sorumluluklarının hukuksal sonuçlarına ilişkin görüşleri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi Ve Politikası Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Ve Teftişi Programı. Yayınlanmış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Dewey, J. (2008). Okul ve Toplum. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık. Gül, G. (2004). Birey toplum eğitim ve öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 223-236.
- Köse, Ö. (2007). Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim, *T.C. Sayıştay 145. Kuruluş Yıldönümümü Yayınları*.

- Memduhoğlu, H.B. (2012). Yüzüncü yıl üniversitesi öğretmen, yönetici, denetmen ve öğretim üyelerinin görüşlerine göre türkiye’de eğitim denetimi sorunsalı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* 12(1)
- Ceylan-Ölmez, Özden, ve Toprakçı, Erdal (2019) "2023 Eğitim Vizyonu: Sanal Dünyada Gerçek Düşünceler Üzerine Bir İnceleme " İzmir-Çeşme: 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019. ss.516-520.
<https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2019/09/ozden-toprakci-eyk-2019.pdf>
- Resmi Gazete-a (2004-a), Türk Ceza Kanunu 5237, *T. C. Resmi Gazete*, 25611, 12 Ekim 2004.
- Resmi Gazete (2004-b), Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun 5235, *T. C. Resmi Gazete*, 25606, 07 Ekim 2004.
- Resmi Gazete (2007) , Milli Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği, *T. C. Resmi Gazete*, 30160, 20 Ağustos 2017.
- Resmi Gazete (2017-a), Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği, *T. C. Resmi Gazete*, 30182, 16 Eylül 2017.
- Resmi Gazete-b (2017), İş Mahkemeleri Kanunu 7036, *T. C. Resmi Gazete*, 30221, 25 Ekim 2017.
- Toprakçı, E. (2008). Sınıfa Dayalı Yönetim. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Toprakçı E. (2009). Öğretmenlerin suç karnesi- yargı kararlı gazete haberleri ölçütünde karşılaştırmalı bir analiz. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi IV. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi Bildiri Kitabı*, 475-487. <https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2018/04/suc-karnesi.pdf>
- Toprakçı E. ve Akçay, A. (2016). Türkiye’de Kamu Yararına Çalışan Derneklerin Eğitim Faaliyetlerinin Yönetimi ve Denetimi (Yasal Belgeleri Temelinde Nitel Bir Analiz). *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE* Vol 5 (1), 2016, 29 – 52
- Toprakçı, E., Beytekin, O.F. ve Doğan, M. (2018). Yargıtay’ın özel öğretim kurumlarına ilişkin verdiği kararların incelenmesi. *Turkish Studies* 13(19). 1781-1795.
- Toprakci, E. ve Güngör, A.A. (2018) Eğitim Kurumları Yönetici Atama Yönetmeliği Son Taslağı ile ilgili İnternet Forumlarında Paylaşılan Görüşler. 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi/ the 27th International Congress on Educational sciences E-ISBN: 978-605241-474-3 DOI 10.14527/9786052414743 Kongre Kitabı. ss. 541-553.
<https://www.erdaltoprakci.com.tr/wp-content/uploads/2018/11/Yönetici-Atama-Yönetmeliđi.pdf>
- Türk Dil Kurumu (TDK), (2018). www.tdk.gov.tr. adresinden 01.11.2018 tarihinde alınmıştır.
- Yıldırım, A.,& Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Investigation of the Decisions of the Supreme Court Related to School Principals

Prof.Dr.Erdal TOPRAKÇI

Ege University-Turkey
erdal.toprakci@ege.edu.tr

Şekibe TAŞ

Ministry of National Education
sekibetas@gmail.com

Abstract

In the study, it is aimed to examine the cases of schools that are related to educational institutions in terms of categories that are moved to the Supreme Court by appeal. The study group consisted of lawsuits filed and adjudicated by appealing to the Supreme Court of Appeals between 2009 and 2018. The study was conducted using qualitative research design. In this study, document analysis was used because it was determined as the best solution to solve the problem and sub problem. Data analysis was performed by descriptive analysis method. As a research method, due to the selection of document analysis, access to UYAP (National Judicial Network Information System) within the Supreme Court website was provided over the internet. The decision was made to examine the 365 decisions with the restriction on school principals within the 3.785.695 decision of the Supreme Court of Appeals. In the research, the basic question is "What are the characteristics of the Supreme Court cases decided on the school principals?" As a result of the research, it was revealed that the majority of the decisions of the Supreme Court were composed of cases related to staff, and the predominant subject of the lawsuits filed against school principals was abuse of duty. As another result of the study, the most cases about misconduct of the job are the official document forgery and debit. As a result of the research; except for cases involving personnel and abuse of office, many cases such as child sexual abuse, insult, threat, theft, damage to public property, defamation, deliberate killing, intentional injury, qualified fraud, violence, negligence killing and cursing are examined as case issues.

Keywords: School management, Educational supervision, Supreme court, School principal

**E-International Journal
of Educational Research,
Vol: 11, No: 1, 2020, pp. 20-40**

DOI: 10.19160/ijer.656003

Received: 31.07.2019
Accepted: 20.02.2020

Suggested Citation:

Toprakçi, E. ve Taş, Ş. (2020). Investigation of the Decisions of the Supreme Court Related to School Principal. *E-International Journal of Educational Research*, Vol: 11, No: 1, 2020, pp. 20-40, DOI: 10.19160/ijer.656003

EXTENDED ABSTRACT

Problem: Within the organizational structure of the Ministry of National Education, there is the Ministry of National Education Inspection Board regarding the subjects that will be subject to inspection. The investigation file is prepared with the statements of the complainants and the witnesses and a conclusion is obtained from the data obtained on the subject. In the audit, it was decided to move to the court or the court process started simultaneously depending on the nature of the subject or any audit case can be brought to the court depending on the wrong audit decisions. The Supreme Court, the court is the last instance for reviewing the law and the courts of another jurisdiction and judicial decisions that leave the provisions of this Act and the Constitution of the Republic of Turkey is an independent high court acting in accordance with the provisions of other laws. One of the fields of education that fall under the duties and responsibilities of the Supreme Court are schools. From past to present, the Court of Appeals has been applied on various issues within the schools, and many cases have been concluded with binding Supreme Court decisions. School principals are at the top level of decision making mechanisms in schools and have an important effect on the functioning of schools. In this process, there may be disagreements, violations of duties or grievances in many issues. For this reason, it is inevitable for the school principals to be present in the cases as defendants or victims. With this study, the school principals will see the nature of the cases discussed by the Supreme Court and have an idea about the judicial problems that may arise. This situation is expected to contribute to school management. It is also considered that some actions that may be prevented may be carried out by evaluating the cases concluded by the Supreme Court within the Ministry of National Education. In the study, it is aimed to examine the cases related to educational institutions, which have been moved to the Supreme Court of Appeals with regard to school principals, in categories.

Method: The research was carried out using a qualitative research design. Qualitative research, observation, interview, and document analysis can be defined as the study in which qualitative data collection methods are used and a qualitative process is followed to reveal perceptions and events in a realistic and holistic way in the natural environment. In this framework, in the research, since the problem and the sub-problem are determined as the best solution method, document analysis was used. The working group constitutes the cases of Supreme Court of Appeals, which were filed and appealed between school principals between 2009 and 2018. Due to the selection of document analysis as the research method, the UYAP Knowledge Bank system within the Supreme Court website was accessed via the internet. 365 decisions were made with the restriction on school principals among 3,785,695 decisions in the Supreme Court UYAP Information Bank. In the research, a sample case was examined and the topics to be considered during the document review were formed as themes. During the examination, the subjects of the cases were examined under a separate title and groupings were made. Data analysis was carried out with descriptive analysis method. Descriptive analysis is a type of qualitative data analysis that includes summarizing and interpreting the data obtained by various data collection techniques according to predetermined themes. In this type of analysis, the researcher tries to reflect the situation, the event or the situation exhibited by the individuals as they are. In the analysis of the data, a total of 365 decisions were read one by one, the data were categorized as "Subject", "Year", "Role of Director", "Local Court Type", "Local Court Decision", "Supreme Court Department" and "Supreme Court Decision". The cases were named as D1, D2, D3 and D365. Selected decisions are coded in accordance with the content, and quotations that seem sufficient to explain the findings are selected. While interpreting the findings, support was received from the literature and comments were made with meaningful and consistent explanations.

Findings: According to the research results; between 2009 and 2018, 365 appeals were made to the Supreme Court of Appeals about school principals. 37.8% of these applications consist of court cases. Lawsuits related to personnel include violation of communication confidentiality, service detection, invalidity of termination of employment and return to work, attack on personal rights, and payment of staff receivables, compensation and wages. These lawsuits were discussed by the local courts; school principals were involved in the cases as 49.27% as defendants / plaintiffs. The

matters regarding the personnel were discussed by the Civil Courts and Labor Courts and it was seen that a 45.65% partial acceptance decision was issued. As a result of the partial admission decision, the school principals applied to the appeal, even if they were defendants or plaintiffs. In accordance with the local courts, the cases were discussed by the jurisdiction of the Supreme Court and a decision to annul 84.88% was made. As a result of the research, it is seen that many issues such as sexual abuse of the child, insult, threat, theft, damage to the public property, slander, deliberate killing, deliberate injury, qualified fraud, violence, killing by negligence and negligence injury are discussed as cases. School principals take part in the 48.23% of these cases with the role of defendant / plaintiff. Cases where acts such as insults, threats, theft, and damage to public property are frequently seen were brought to the Supreme Court of Appeals along with the convictions (78.23%) that were discussed by the criminal courts. It was determined that in cases brought by the criminal offices, a decision of reversal was made with a rate of 71.17%.